

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta

Puolustusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta (HE 182/2021 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava puolustusvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Joonas Lapinlampi, puolustusministeriö
- ylitarkastaja Marjo Rantala, Tasa-arvovaltuutetun toimisto
- siviilipalvelusjohtaja Mikko Reijonen, Siviilipalveluskeskus
- järjestökoordinaattori Aku Kervinen, Aseistakieltäytyjäliitto - AKL ry
- puheenjohtaja Atte Grönroos, Varusmiesliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ulkoministeriö
- oikeusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys
- Maanpuolustusnaisten Liitto ry
- Naisten Valmiusliitto ry
- Suomen Rauhanturvaajaliitto ry
- Suomen Sadankomitea ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uutta lakia naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta, jolla korvataan voimassa oleva samanniminen laki. Esityksessä on pitkälti kyse sääntelyn teknisluonteisesta päivittämisestä ja kehittämisestä, ja sen taustalla olleen työryhmän toimeksiannosta on rajattu pois sellainen asevelvollisuusjärjestelmän ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen laa-

Valiokunnan lausunto TyVL 16/2021 vp

jempi kehittäminen, jota arvioidaan valtioneuvoston 5.3.2020 asettamassa parlamentaarisessa komiteassa.

Esityksessä ehdotetaan, että varusrahaa, valintatilaisuutta ja raskautta koskevat säännökset nostetaan alemmanasteisista säädöksistä lakiin. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat säännökset nostetaan asetus- ja määräystasolta lain tasolle, ja toteaa esityksen olevan perusteltu mm. yhdenvertaisuutta koskevan perustuslain 6 §:n näkökulmasta.

Aikarajaa, jonka kuluessa naisella on oikeus keskeyttää asepalvelus, ehdotetaan lyhennettäväksi 45 vuorokaudesta 30 vuorokauteen. Muutoksen tarkoituksena on minimoida perumisesta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia nykyisessä palveluaikajaksottelussa ja varmistaa keskeisten tehtävien täyttyminen. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa ehdotettua muutosta ja toteaa, että sillä saavutetaan myös aikaisempaa tasa-arvoisempi tilanne naisten ja miesten välillä, kun naisten palveluksen aloittamismääräyksen peruuttaminen ei ole mahdollista enää koulutushaaravalintojen jälkeen.

Muista ehdotetuista säännöksistä työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ilmaisee erityisesti tukensa asepalveluksen hakemisen määräajan muutokselle, joka mahdollistaa naisten valintatilaisuuden järjestämisen kutsuntojen yhteydessä ja terveystarkastusrytmin yhtenäistämisen miesten kanssa sekä 9 §:n 1 momenttiin sisällytetylle viittaukselle maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta annettuun lakiin (305/2009) ja naisen oikeuteen palata aiempaan työhönsä myös siinä tapauksessa, että hänelle annettu määräys palvelukseen peruutetaan uuden naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain 5 §:n 1 momentin nojalla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että puolustusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TyVL 16/2021 vp

Helsingissä 25.11.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd

jäsen Kim Berg sd

jäsen Bella Forsgrén vihr

jäsen Tuomas Kettunen kesk

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Anders Norrback r

jäsen Ilmari Nurminen sd

jäsen Juha Pylväs kesk

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Ruut Sjöblom kok

varajäsen Mikko Lundén ps

varajäsen Jari Myllykoski vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves